

Projekat uvođenja obnovljive toplotne energije u Srbiji

Lokacija:	Srbija
Broj projekta:	53021
Poslovni sektor:	Infrastrukturni sektor - Evropa
Vrsta objave:	Javni sektor
Ekološka kategorija:	B
Datum zasedanja Odbora direktora:	30. novembar 2022.
Status:	Odobren koncept projekta
Datum objavljivanja rezimea projekta na engleskom jeziku:	22. septembar 2022.

Opis projekta

Obezbeđivanje kredita sa državnom garancijom u iznosu do 30 miliona evra Republici Srbiji (u daljem tekstu „**Klijent**“) za finansiranje investicija u obnovljivu daljinsku energiju (Renewable District Energy, u daljem tekstu „**ReDE**“), u nekoliko toplana širom Srbije, i za odgovarajuće mere energetske efikasnosti uključujući rekonstrukciju podstanica i postojeće mreže daljinskog grejanja (u daljem tekstu „**Projekat**“).

Projekat će pomoći uključivanju solarno-termalnih sistema, toplotnih pumpi, i geotermalne tehnologije u postojeće sisteme daljinskog grejanja („**DG**“), u deset gradova u Srbiji (Pančevo, Vršac, Kraljevo, Niš, Bogatić, Bečej, Kruševac, Novi Pazar, Paraćin i Kragujevac). Procena i odabir pod-projekata su urađeni kroz Program obnovljive daljinske energije na Zapadnom Balkanu (u daljem tekstu „**ReDEWeB**“), koji je 2019. godine ustanovila EBRD. Ovaj program je započet u saradnji sa Vladom Austrije, kako bi se podstakle reforme i stvorilo povoljno okruženje za finansiranje ReDE investicija na Zapadnom Balkanu.

Očekuje se da će se Projekat sufinansirati iz investicionih grantova i grantova tehničke podrške iz fondova Švajcarskog državnog sekretarijata za ekonomske poslove („**SECO**“) i Evropske unije, u okviru Regionalnog programa energetske efikasnosti („**REEP**“).

Ciljevi projekta

Sistemi daljinskog grejanja u Srbiji uglavnom zavise od fosilnih goriva. Projekat ima za cilj podršku u njihovoj dekarbonizaciji, uvođenjem 115 GWh toplotne energije nastale iz obnovljivih izvora i otpadne toplote, koja bi trebalo da u velikoj meri doprinese životnoj sredini, kao i unapređenju energetske sigurnosti. Većina ReDE tehnologija koje Projekat predviđa će biti prvi put primenjena u Jugoistočnoj Evropi. Pored toga, deo Projekta je i ambiciozan opseg rada na unapređenju okvira politika vezanih za dalji razvoj sektora daljinskog grejanja, uključujući razvoj regulatornog okvira za podsticaj budućim ReDE investicijama.

Uticaj na tranziciju

Procenjeni uticaj na tranziciju (ETI): 80

Primarni kvalitet: Zeleni

Očekivani uticaj na tranziciju ovog Projekta proizilazi iz njegovog „zelenog“ kvaliteta, kroz: i) uvođenje zelenih inovacija integracijom ReDE tehnologija, koje će EBRD i sistemi daljinskog grejanja prvi put primeniti u Jugoistočnoj Evropi, i ii) unapređenje dijaloga o sprovođenju politika vezanih za razvoj sektora DG i dekarbonizaciju. Projekat će doneti brojne koristi za životnu sredinu, uključujući smanjenje emisije ugljenika za oko 14,600t CO₂e godišnje, značajne uštede vode i električne energije, kao i poboljšanje kvaliteta vazduha u lokalnim zajednicama. Kao rezultat Projekta očekuje se da se ukupna proizvodnja obnovljive toplotne energije i energije iz otpadne toplote u Srbiji poveća sa 1.5 na oko 3.3 procenta.

Informacije o klijentu

ZAJAM SA DRŽAVNOM GARANCIJOM

Zajmoprimac je Republika Srbija koju predstavlja Ministarstvo finansija. Projekat će implementirati Ministarstvo rudarstva i energetike („**MRE**“).

Finansiranje EBRD

EUR 30,000,000.00

Zajam sa državnom garancijom u iznosu do 30 miliona evra.

Ukupna vrednost projekta

EUR 37,500,000.00

Projekat u ukupnoj vrednosti do 37.5 miliona evra će se finansirati na sledeći način:

- Iz zajma EBRD-a – do 30 miliona evra
- Investicioni grantovi iz fondova SECO i EU REEP – do 7.5 miliona evra.

Socijalna kategorizacija i uticaj na životnu sredinu

Projekat je svrstan u kategoriju B (EBRD Politika zaštite životne sredine i socijalna politika iz 2019). Uticaj Projekta na životnu sredinu i socijalna pitanja je uglavnom vezan za lokaciju i jednostavan je za upravljanje. Nezavisni konsultant je sproveo detaljnu analizu („Due Diligence“), kada je pod-projekte podelio u dve grupe. Za svaku od njih, relevantni konsultanti su uradili procenu predloženih investicija sa stanovišta životne i socijalne sredine, i revidirali sisteme upravljanja životnom sredinom, zdravljem i bezbednošću na radu, kao i ljudskim resursima, koji se sprovode u relevantnim preduzećima. Ne-tehnički rezime (Non-technical Summary – „NTS“), Planovi angažovanja zainteresovanih strana (Stakeholder Engagement Plan – „SEP“), Akcioni planovi za zaštitu životne sredine i društveno-ekonomska pitanja (Environmental and Social Action Plan – „ESAP“) i Planovi upravljanja životnom i socijalnom sredinom (Environmental and Social Management Plans – „ESMP“) su izrađeni za obe grupe pod-projekata.

Projekat obuhvata modernizaciju ili redizajn deset sistema daljinskog grejanja u gradovima širom Srbije. Biće primenjene različite tehnologije i obnovljivi izvori toplote, uključujući geotermalne, solarne, biomasu i energiju iz otpadne toplote. Procenjuje se da će Projekat rezultirati uštedom CO₂ od preko 14 hiljada tona, i vode preko 58 hiljada kubnih metara godišnje. Smanjenje upotrebe prirodnog gasa i mazuta će doprineti i poboljšanju kvaliteta vazduha, a očekuje se i da pozitivno utiče na pouzdanost snabdevanja toplotnom energijom.

Iako je uticaj Projekta na životnu i socijalnu sredinu uglavnom pozitivan, postoje određeni rizici kojima će biti potrebno upravljati tokom implementacije i toka projekta. Implementaciju svake grupe pod-projekata će podržavati Centralna jedinica za implementaciju projekta (Central Project Implementation Unit – „CPIU“). ESAP-ima su predviđene aktivnosti vezane za upravljanje životnom i socijalnom sredinom na nivou celog projekta, a takođe sadrže određene mere vezane za pod-projekte. Biće potrebno i implementirati Plan angažovanja zainteresovanih strana, uključujući aktivan žalbeni mehanizam. EBRD će pratiti implementaciju ovih obaveza putem godišnjih izveštaja koje će pripremati CPIU.

Tehnička saradnja

Pre potpisivanja ugovora o zajmu:

- **TC1: Studija brze procene.** Tehnička saradnja je podržala tehničku i finansijsku procenu mogućnosti za Projekat u nekoliko opština, i odredila prioritete potrebe za promenama u okvirima politika.

- **TC2: Podrška u pripremi Projekta.** Tehnička podrška će pomoći Ministarstvu rudarstva i energetike da koordinira sa toplanama i opštinama, razmatra konsultantske izveštaje i radi na inicijativama vezanim za politike.
- **TC3: Tehnička, finansijska analiza i procena uticaja na životnu sredinu i društveno-ekonomska pitanja.**

Nakon potpisivanja ugovora o zajmu:

- **TC4: Podrška i nadzor jedinice za upravljanje projektom.**
- **TC5: Podrška radu na okviru politika.** Podrška transpoziciji Člana 14 Direktive o energetske efikasnosti Srbije, i priprema Akcionog plana.
- **TC6: Podrška radu na okviru politika.** Plan dekarbonizacije Sektora daljinskog grejanja i hlađenja u Republici Srbiji.
- **TC7: Podrška radu na okviru politika.** Strukturiranje procesa proširenja sistema daljinskog grejanja, povezivanje novih potrošača, i gašenje kotlarnica radi smanjenja emisije CO₂ i zagađenja vazduha.

Doprinos (Additionality)

Struktura finansiranja: EBRD nudi finansiranje koje nije dostupno iz komercijalnih izvora pod prihvatljivim uslovima.

Ublažavanje rizika: EBRD pomaže klijentu da ublaži rizike ugljenične tranzicije i preduzme mere vezane za klimatske promene, kao što je smanjenje emisije ugljen-dioksida.

Postavljanje standarda: podrška projektima i klijentima u postizanju viših standarda. Klijent traži/ koristi ekspertizu EBRD-a na polju najboljih međunarodnih standarda u nabavci, i standarda vezanih za očuvanje životne sredine koji su iznad „uobičajenog poslovanja“.

Znanje, inovativnost i izgradnja kapaciteta: EBRD obezbeđuje stručnost, inovativnost, znanje i/ili sposobnosti ključne za pravovremenu realizaciju ciljeva projekta, uključujući podršku u jačanju kapaciteta klijenta.

Kontakt informacije

Milan Macura
milan.macura@mre.gov.rs
 (+381) 11 3604 410
<https://www.mre.gov.rs/en>

Ministry of Mining and Energy
 Nemanjina 22-26, 11000 Belgrade

Opšte informacije o tranziciji

Dodatne informacije o pristupu EBRD u oblasti merenja uticaja tranzicije mogu se naći [ovde](#).

Poslovne prilike

U vezi sa mogućnostima za poslovnu saradnju ili nabavkama, obratite se kompaniji koja je klijent.

U vezi sa mogućnostima za poslovanje sa EBRD (koje se ne odnose na nabavku) kontaktirajte:

Tel: +44 20 7338 7168

Adresa elektronske pošte: projectenquiries@ebrd.com

U vezi sa projektima u državnom sektoru, posetite [EBRD nabavke](#):

Tel: +44 20 7338 6794

Adresa elektronske pošte: procurement@ebrd.com

Opšti upiti

Konkretni upiti se mogu uputiti korišćenjem [EBRD obrasca za upite](#).

Politika zaštite životne sredine i socijalna politika (eng. ESP)

U [ESP](#) i Uslovima za realizaciju (eng. PR) vezanim za nju utvrđeni su načini na koje EBRD sprovodi svoju opredeljenost za promovisanje „ekološki prihvatljivog i održivog razvoja“. ESP i PR sadrže konkretne odredbe kojima se od klijenata traži da poštuju važeće zahteve predviđene nacionalnim zakonima u oblasti javnog informisanja i javnih konsultacija, kao i da uspostave žalbeni mehanizam za primanje i omogućavanje rešavanja žalbi i pritužbi zainteresovanih strana, posebno u vezi sa ekološkim i socijalnim učinkom klijenta i projekta. Srazmerno prirodi i obimu rizika i uticaja projekta na životnu sredinu i socijalna pitanja, EBRD dodatno zahteva od svojih klijenata da po potrebi objavljuju informacije o rizicima i uticajima koji proističu iz projekata, ili da sprovedu konstruktivne konsultacije sa zainteresovanim stranama, razmotre njihove komentare i odgovore na njih.

Više informacija o praksi EBRD u ovoj oblasti dato je u [ESP](#).

Integritet i usklađenost sa propisima

Kancelarija Glavnog stručnjaka EBRD za kontrolu usklađenosti sa propisima (eng. OCCO) promoviše dobro upravljanje i osigurava da, u skladu sa najboljom međunarodnom praksom, sve aktivnosti Banke ispunjavaju najviše standarde integriteta. Za sve klijente Banke sprovodi se detaljna analiza integriteta kako bi se

osiguralo da projekti ne predstavljaju neprihvatljiv rizik po integritet ili reputaciju Banke. Banka smatra da je identifikovanje i rešavanje pitanja tokom faza ocenjivanja i odobravanja projekta najdelotvorniji način da se osigura integritet poslovanja Banke. OCCO ima ključnu ulogu u ovim naporima za zaštitu, a takođe pomaže u praćenju rizika po integritet projekata u periodu nakon ulaganja.

OCCO je takođe nadležna za ispitivanje navoda o prevari, korupciji i zloupotrebi službene dužnosti u projektima koje finansira EBRD. Svako, bilo unutar ili izvan Banke, ko sumnja da je došlo do prevare ili korupcije, treba da podnese pisanu prijavu glavnom stručnjaku za kontrolu usklađenosti sa propisima putem elektronske pošte na compliance@ebrd.com. OCCO će postupati po svim prijavljenim stvarima u cilju daljeg praćenja. Sve prijave, uključujući i one anonimne, će biti razmotrene. Prijave se mogu dostaviti na bilo kom jeziku Banke ili jeziku neke od zemalja u kojima Banka posluje. Dostavljene informacije moraju biti date u dobroj veri.

Politika pristupa informacijama (eng. AIP)

Ovom politikom se utvrđuje način na koji EBRD objavljuje informacije i sprovodi konsultacije sa zainteresovanim stranama Banke, kako bi podigla nivo poznavanja i razumevanja njenih strategija, politika i operacija, posle njenog stupanja na snagu 1. januara 2020. godine. Da biste saznali koje informacije su dostupne na veb sajtu EBRD posetite stranicu [Politika pristupa informacijama](#).

Konkretna zahteva za dobijanje informacija možete uputiti korišćenjem [EBRD obrasca za upite](#).

Nezavisni projektni mehanizam odgovornosti (eng. IPAM)

Ako naponi klijenta ili Banke za otklanjanje razloga za zabrinutost vezanih za životnu sredinu, socijalna pitanja ili objavljivanje podataka (npr. putem mehanizma koji je klijent uspostavio za rešavanje pritužbi na nivou projekta ili kroz direktnu saradnju sa rukovodstvom Banke) ostanu bez uspeha, pojedinci i organizacije mogu da pokušaju da otklone svoje razloge za zabrinutost preko mehanizma EBRD pod nazivom Nezavisni projektni mehanizam odgovornosti (IPAM).

IPAM nezavisno razmatra pitanja projekta za koja se veruje da su prouzrokovala (ili bi mogla da prouzrokuju) štetu. Svrha ovog mehanizma je: da podrži dijalog između zainteresovanih strana na projektu radi rešavanja pitanja vezanih za zaštitu životne sredine, socijalnih pitanja ili pitanja vezanih za javno objavljivanje podataka; da utvrdi da li je Banka poštovala svoju [Politiku zaštite životne sredine i socijalnu politiku](#) ili određene odredbe svoje [Politike pristupa informacijama](#) koje se odnose na konkretan projekat; i po potrebi, da rešava bilo koje postojeće nepoštovanje ovih politika, istovremeno sprečavajući buduće slučajeve neusklađenosti Banke sa propisima.

Posetite veb stranicu Nezavisnog projektnog mehanizma odgovornosti da biste se obavestili o tome kako podneti Zahtev za preispitivanje putem našeg [poverljivog elektronskog obrasca](#), [poštom](#) ili [telefonom](#). IPAM vam stoji na raspolaganju za razgovor o razlozima za vašu zabrinutost i za odgovore na sva vaša pitanja u vezi sa podnošenjem zahteva ili postupanjem po zahtevima, koji su u skladu sa Politikom

odgovornosti za projekte i Smernicama. Identitet podnosilaca zahteva može da ostane poverljiv, na njihov zahtev.